

روتراكىت كۇلۇبلىرى (روتارىي ياشلىرى)

ئېنىقلىما:

«روتراكىت» ماسون تەشكىلاتلىرى ۋە دۇنيا يەھۇدىيلىرى ئىدارە قىلىپ كىلىۋاتقان خەلقئارا روتارىي تەشكىلاتىغا قاراشلىق ئىجتىمائىي مەدەنىي كۆڭۈل ئېچىش كۇلۇبلىرىدىن ئىبارەت. بۇ تۈردىكى كۇلۇبلار ئون سەككىز ياشتىن يۇقىرى يىگىرمە سەككىز ياشتىن ئېشىپ كەتمىگەن قىز- ئوغۇللاردىن تەركىپ تاپقان ئوقۇۋاتقان ۋە ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئۈنۈپرسىتىت ئوقۇغۇچىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالدىغان بولۇپ، كىملىرىنى قوبۇل قىلىپ، كىملىرىنى قىلماسلىقىنى يىتەكچىلىك قىلىۋاتقان كۇلۇب قارار قىلىدۇ. روتارىي ياشلىرى كۇلۇبى روتارىي كۇلۇبى تەشكىلاتى تەرىپىدىن باشقۇرىلىدىغان بولۇپ، (ئۇلارنىڭ دېگەنلىرى بويىچە) بارلىق پائالىيەتلەردە يۈكسەك ئەخلاقىي سەۋىيەنى ساقلاپ قېلىش، جەمئىيەتكە خىزمەت قىلىش ئارقىلىق مەسئۇلىيەتنى ھېس قىلىش ۋە رەھبەرلىك روھىنى يىتىلدۈرۈش، خەلقئارا سەۋىيىدە چۈشىنىشىش ۋە تىنچلىقنى قولغا كەلتۈرۈش قاتارلىقلارنى مەقسەت قىلىدۇ.

قورۇلۇشى:

❖ 1917-يىلى روتارىي ياشلارنىڭ ئىشلىرىغا كۆڭۈل بۆلۈشكە باشلىدى ۋە بۇ مەقسەتتە بىر فوندا تەشكىل قىلدى. بۇ فوندا كېيىنكى مەزگىللەردە بۇ مۇئەسسەسەنىڭ مەركىزىگە ئايلىنىپ قالدى.

❖ 1968/1967-يىللىدىكى خەلقئارا روتارىي قورۇلتىيى ئوقۇۋاتقان ۋە ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئۈنۈپرسىتىت ياشلىرى ئۈچۈن مەخسۇس كۇلۇبلارنى ئېچىشنى تەۋسىيە قىلغان. روتارىي كۇلۇبلىرىنىڭ ئۆز يۇرتىدىن باشقا يۇرتلاردا ئوقۇۋاتقان ياشلارغا پۇرسەت يارىتىپ بېرىش ئۈچۈن روتارىي رايونى دائىرىسىدە روتراكىت كۇلۇبلىرىنى ئېچىشىغا رۇخسەت قىلىندۇ.

❖ 1984/1983 روتارىي يىلىدىكى روتراكىت كۇلۇبلىرى توغرىسىدا مەخسۇس ھازىرلانغان ئىستاتىستىكا: موشۇ بىر يىل ئىچىدە پۈتۈن دۇنيا مىقياسىدا 134 كۇلۇبىنىڭ تەسىس قىلىنغانلىقى، 90 روتارىي دۆلىتىدىكى 4011 روتارىي كۇلۇبىغا قاراشلىق روتراكىت كۇلۇبلىرىنىڭ سانىنىڭ 4305 كە، ئەزالىرىنىڭ 86 مىڭغا يەتكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ.

❁ بىر قىسىم ئەرەب، ئىسلام ئەللىرىدىمۇ روتراكت كۇبۇبلىرى تەسىس قىلىنغان.

پىكىر ۋە ئېتىقادلار:

❁ روتراكت كۇلۇبلىرىنىڭ ئېلان قىلغان غايىلىرىنىڭ بىرى ياشلار ئۈچۈن ئۆز يۇرتىدىن باشقا يۇرتلاردا ئوقۇش شارائىتى ھازىرلاپ بىرىش، يەنى مىسىر ئەرەب جۇمھۇرىيىتى، سۇدان، لىۋان، بەھرەين دۆلىتى، ئىئوردانىيە ۋە قىبرىس قاتارلىق ئەللەرنى ئۆز ئىچىگە 245-نۇمۇرلۇق روتاري رايۇنىدىن ئەۋەتىلگەن ئوقۇغۇچىلار سۈپىتىدە ئوقۇش پۇلى بىرىش. بۇ تۈردىكى ئوقۇش پولى روتاري ئەزالىرىنىڭ پەرزەنتلىرىگىلا بىرىلىدىغان بولۇپ، دۇنيا روتاريىسىنىڭ تۈزۈمىگە بوي سۇنىدۇ... كىشىلەرنى قايىمۇقتۇرۇش ئۈچۈن ئوقۇش پولى ئۈچۈن ئىلتىماس سۇنغان ياشلارنىڭ ئىسلام دىنىدا چىڭ تۇرۇشى ۋە ئەپۋان بولۇشىنى شەرت قىلىدۇ.

❁ بۇ كۇلۇبلارنىڭ پائالىيەتلىرىنىڭ بىرى قىز- ئوغۇللاردىن تەركىپ تاپقان شەكىلك شەكىلدىكى ياشلارنى ئالماشتۇرۇش پىلانىدۇر. بۇ پىلاننىڭ شەرتلىرىنىڭ بىر قىسمى تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

- روتارييلار كۇلۇبلىرىنىڭ بىرىگە ئەزا بولغان ياكى ئاتىسى روتاري بولغان بىرىنى ئالدىنقى قاتارغا قويۇش.

- يازلىق تەتىلدە ئۈچ ھەپتىلىك سەپەر قىلىش. ئوقۇغۇچى سەپەرنىڭ بېرىپ كېلىش چىقىمىنى ئۆزى كۆتىرىدۇ. تۇرۇش جەريانىدىكى چىقىملارنى ساھىبخان بولغان كۇلۇب ئۈستىگە ئالىدۇ.

- مەيلى قىز ياكى ئوغۇل بولسۇن ئوقۇغۇچىلارنىڭ يېشى 18 بىلەن 22 نىڭ ئارىسىدا بولۇشى لازىم.

- ئەڭ تۆۋەن بولغاندا تولۇق ئوتتۇرىنىڭ دىپلومىنى ئالغان ۋە سەپەر قىلىدىغان دۆلەتنىڭ تىلىنى بىر قەدەر بىلگەن بولۇش.

- سەپەر قىلىدىغان ئوقۇغۇچىنىڭ ئاتا-ئانىسى قىزى ياكى ئوغلى سىرتتا ئۆتكۈزىدىغان ئۈچ ھەپتىلىك مۇددەت بويىچە ئۆز ئۆيىدە قىز ياكى ئوغۇل بولسۇن بىر ئوقۇغۇچىنى كۆتىلۈپلىشقا ھازىر تۇرۇشى شەرت قىلىنىدۇ.

❁ بۇ پىلاننىڭ ئەمىلى كۆرىنىشىدىن نەمۇنە:

1981-يىلى 1-ئاينىڭ 24-كۈنى مۇستەملىكە ئاستىدىكى پەلەستىن زېمىدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرۇۋاتقان سەھيۇنى دۆلىتى تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىگە قاراشلىق تەلىم- تەربىيە مۇناسىۋەتلىرى بۆلۈمىنىڭ مۇدىرى داۋىد روزلىين

رەھبەرلىكىدىكى سەھيۇنىيلار ئۆمىگىنى ياشلارنى ئالماشتۇرۇش ئىشىنى راۋاجلاندۇرۇش مەقسىتىدە مۇسۇلمان ئەرەب مىسىر جۇمھۇرىيىتىگە سەپەر ئەۋەتتى. مىسىردىكى مۇسۇلمان ئەرەبلەرنىڭ ئائىلىلىرىدە تەتىل ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن كەلگەن بىرىنچى گۈرۈپ ئەللىك ئىسرائىلىيەلىك ئوقۇغۇچىدىن تەركىپ تاپقان ئىدى. يەھۇدىي دۆلىتىمۇ يەھۇدىي ئائىلىلىرى ئارىسىدا تەتىل ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن ئوخشاش ساندا مۇسۇلمان ياشلارنى كۈتىۋالدى. بۇ ساھەدىكى كىلىشىم 1980-يىلىنىڭ ئاخىرلىرىدا ئىككى دۆلەت ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەتنى ياخشىلاش ھەققىدە ئېلىپ بېرىلغان سۆھبەت جەريانىدا تۈزۈلگەن ئىدى.

❁ ئېلان قىلىنغان غايىلىرىنىڭ يەنە بىر قىسمى، ياشلار سېپىدە ئىجتىمائىي رەھبەرلىك روھىنى، خەلق ئارىسىدا مەسئۇلىيەت تۇيغۇسىنى ئويغىتىش، ئەخلاق ساھەسىدە يۇقىرى ئۆلگىلەرنى يارىتىش ۋە جەمئىيەتنىڭ مائارىپ، ساغلاملىق مەسىلىلىرى ھەققىدە ئىزدىنىش...لاردىن ئىبارەت. بۇ قايىمۇقتۇرغۇچى غايىلەرنىڭ جەمئىيەتتىكى كىشىلەرنىڭ ساددىلىقىدىن پايدىلىنىش ياكى دۆلەتنىڭ ئىجازىتىنى ئېلىش ئۈچۈن ئېلان قىلغانلىقى چىقىپ تۇرىدۇ.

❁ بۇ كۈلۈبلارنىڭ ھەقىقىي غايىسى بولسا، مۇسۇلمان ئەۋلادلىرىنى ئەخلاقىي جەھەتتىن چىرىتىش، دىننىڭ قىممىتى ۋە تەلىماتلىرىدىن يىراقلاشتۇرۇش.. ئۇنىڭدا ئوسۇللۇق مۇزىكا كىچىلىكى (بۇنى ياخشىلىق، دەپ ئاتىشىدۇ)، بارلىق شەكىللەردىكى ئارىلىشىشلار بىلەن كىچىننىڭ يېرىمىدىن كېيىنكىگىچە تۈنەش قاتارلىقلار ئومۇملاشقان. بۇ تۈردىكى پائالىيەتلەردە ھازىر ئىچىشكە، ئىسلامىي ئەخلاققا بېقىنمايدىغان ئائىلىلەر بىلەن تەتىل ئۆتكۈزۈشكە.. ساياھەت، كوڭۇل ئېچىش سەپەرلىرى ۋەياكى ئوقۇش جەريانىدا ئىككى جىنس ئوتتۇرىسىدىكى گۇناھ مۇناسىۋەتلەرنى ئۆتكۈزۈش دېگەنلەرنىڭ ھەممىسىگە رۇخسەت قىلىنىدۇ.

❁ بۇ خىل ناچار پائالىيەتلەرنىڭ بىرىنى ئىسكەندەرىيەدىكى روتراكت كۈلۈبىنىڭ ياشلىرى «سىپورتىڭ كۈلۈبى»دا ئۆتكۈزگەن بولۇپ، بۇنىڭغا روتراكت ياشلىرى ۋە دوستلىرىدىن تەركىپ تاپقان بىر گۇرۇپ بىرىتانىيىلىكلەر ۋە كۆپ ساندا مۇسۇلمان جەمئىيەتنىڭ ئەر - ئاياللىرىمۇ ئىشتىراك قىلغان. بۇ پائالىيەتنى سەنئەتچى ئۆمەر خۇرىش ۋە جاز گۇرۇپپىسى قىزىتىپ بەرگەن. ئۇلارنىڭ نەغمىلىرىگە ماسلىشىپ قىز - ئوغۇللار بىرلىكتە ئۇسۇل ئوينىغان، پائالىيەت يېرىم كېچىدىن كېيىنكىگىچە داۋاملاشقان... (مىسىردىكى) ژۇرناللارنىڭ بىرى كۈلۈبىنىڭ ئايال ئەزالىرىنىڭ ئەخلاقسىز ۋە يېرىم يالىڭاچ ھالەتتىكى رەسىملىرىنى نەشر قىلغان.

- ياشلارنى ساياھەت ۋە ساغلام بولمىغان كوڭۇل ئېچىش پائالىيەتلىرىگە قىزىقتۇرۇش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ ئۈمىتىنىڭ تەقدىرى بىلەن مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەرگە كوڭۇل بۆلۈشكە پۇرسەت بەرمەيدۇ. بۇ مەسىلىلەرنىڭ مۇھىملىرىنىڭ بىرى پەلەستىن مەسىلىسى ۋە يەھۇدىيلارنىڭ ئۇنى مۇستەملىكە قىلىشى..

- ئەھلى سەلىپ سەھيۇنلىرىنىڭ خەتەرلىك پىلانلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئۆز دۆلىتىدە مەسئۇلىيەت دەرىجىسىگە كۆتۈرۈلگەن روتارىي ئەۋلادلىرىنى يىتشتۈرۈپ چىقىش.

پىكىر ۋە ئەقىدىلەرنىڭ يىلتىزلىرى:

❁ روتراكىت كۈلۈبلىرى ماسون ۋە يەھۇدىيلارنى ئارقا كۆرىنىش قىلغان دۇنيا روتارىي كۈلۈبىنىڭ يوليۇرۇقلىرىغا ئەگىشىدۇ.

❁ شۇنداق بولغانكەن، كۈلۈبىنىڭ بارلىق پائالىيەتلىرى دۇنيا ماسونلىرى تەرىپىدىن پىلانغان بولىدۇ ۋە خەلقئارا يەھۇدىيلارنىڭ مەنپەئەتىگە خىزمەت قىلىدۇ.

تارقىلىشى ۋە تەسىر دائىرىسى:

روتراكىت كۈلۈبلىرى 1916-يىلى دۇنيا روتارىيلىرىنىڭ يوليۇرۇقلىرىغا ئاساسەن ئامېرىكا قوشما شىتاتلىرىدا تەسىس قىلىنغان. كېيىن ياۋرۇپا تارقالغان ۋە دۇنيانىڭ ھەر تەرىپىدە شۆبىلىرى مەيدانغا كەلگەن. ئۇنىڭ مۇستەملىكە ئاستىدىكى پەلەستىن ۋە بىر قىسىم ئەرەب ئەللىرىدە شۆبىلىرى بار.

يۇقىرىقىلاردىن شۇ نەرسە ئايدىڭلىشىدۇكى: روتراكىت كۈلۈبلىرى دۇنيا يەھۇدىيلىرى كونتروللىقى ئاستىدىكى خەلقئارا روتارىي تەشكىلاتىغا چىتىلىدۇ. شۇنىڭدەك بۇ كۈلۈبلەر ماسونلارنىڭ ئۇۋىسى ھېسابلىنىدۇ. ئۇنى يەھۇدىيلار كونترول قىلىدىغان بولۇپ، بۇنىڭدىكى مەقسىتى دىنلارنى يوقىتىش، ئەخلاقىي جەھەتتىكى قالايمىقانچىلىقنى ئومۇملاشتۇرۇش ۋە ئىنسانپەرۋەرلىك نامى بىلەن ۋەتەن پەرزەنتلىرىنى ئۆز ۋەتىنىگە قارشى جاسۇسلىق قىلىشقا بۇيسۇندۇرۇش ئارقىلىق دۇنياغا ھۆكۈمران بولۇشتىن ئىبارەت. شۇنىڭ ئۈچۈن ھىجرىيە 1405-يىلى شەئبان ئېيىنىڭ 25-كۈنى ئەزھەر تەرىپىدىن چىقىرىلغان پەتىۋادا كۆرسىتىلگەندەك مۇسۇلمانلارنىڭ بۇ خىلدىكى كۈلۈبلەرگە ئەزا بولۇشلىرى ھارامدۇر. ئىنتىراكىت ۋە روتراكىت كۈلۈبلىرى بىر داچەنىڭ ئىككى يۈزىدىن ئىبارەتتۇر. شۇنداقكەن مۇسۇلمان ياشلار سەھيۇنىيىلارنىڭ قايىمۇقتۇرۇش ئويۇنلىرىغا ئەگىشىپ، پىتىنە- پاسات تارقىتىدىغان، مەسئۇلىيەتنى بۇزۇپ تاشلايدىغان، ياغقا زەھەر سالىدىغان پار- پۇر شۇئارلىرىغا ئالدىنىپ كېتىشتىن ھەزەر ئەيلىشى لازىم.

ئەتراپلىق مەلۇمات ئۈچۈن پايدىلىنىش مەنبەلىرى:

- ئەبۇ ئىسلام ئەھمەد ئابدۇللاھ: قاهىرە، 1987-يىلى نەشرى.
- ئەبۇ ئىسلام ئەھمەد ئابدۇللاھ: قاهىرە، 1408ھ/1988م.
- ھۈسەين ئۆمەر ھۇمادە: قۇتەيبە نەشرىياتى، 1402ھ/1982م.
- «ئۆكتەبىر» ژۇرنىلى - قاهىرە، 16/12/1980.
- «ئەلجۇندى ئەلمۇسلىم» ژۇرنىلى - رىياد، 55-سان، رەبىئۇل ئەۋۋەل 1410ھ/1989م.
- كۈۋەيت ئىجتىمائىي ئىسلاھات جەمئىيىتى رىساللىرىنىڭ بىرى: ۋ
- چەتئەل مەنبەلىرى:
- Rotary and its Brothers, Charles.F.Marden. 1963 1
- My Road to Rotary, Ranl.P.Harris
- Rotary Service